

4-6 Yaş Arası Çocuğa Sahip Ailelerin Yılmazlık Düzeyleri ile Çocuklarını Tanıma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

The Relationship Between the Resilience Levels of Families with Children Aged 4–6 and Their Levels of Understanding Their Children

Yunus Emre Erdoğan¹ | Kübra Bal² | Abdulkaki Özbay³ | Büşra Bilir Çevik⁴

Article Info Öz

¹ Öğretmen , Gaziantep /
Türkiye

ORCID: [0009-0004-4299-5090](https://orcid.org/0009-0004-4299-5090)

E-Posta: emre9027@gmail.com

² Öğretmen , Gaziantep /
Türkiye

ORCID: [0009-0002-9797-3513](https://orcid.org/0009-0002-9797-3513)

E- Posta:

kubra.bal1212@gmail.com

³ Öğretmen , Gaziantep /
Türkiye

ORCID: [0009-0008-1713-1337](https://orcid.org/0009-0008-1713-1337)

E- Posta:

abdulkaki.ozby@gmail.com

Bu araştırma, düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma dört - altı yaş arası çocuğa sahip 150 düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip aile ile yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde "Aile Yılmazlık Ölçeği" ve "Çocuk Eğitimi Yeterliği Ölçeği" kullanılmıştır. Çocuk Eğitimi Yeterliği Ölçeğinin Çocuğu Tanıma alt boyutundan ve Aile Yılmazlık Ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 22.0 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarını tanıma düzeyleri ile yılmazlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu (pozitif yönde ve orta düzeyde) bulunmuştur. Çocuklarını tanıma düzeyleri yüksek olan düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin daha yüksek yılmazlık düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, çocuklarını tanıma düzeyi düşük olan düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeylerinin çocuklarını tanıma düzeyine bağlı olarak değiştiği sonucu elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Aile Yılmazlığı, Çocuğu Tanıma, Erken Çocukluk Dönemi

Abstract

⁴ Dr. Öğr. Üyesi , Hasan
Kalyoncu Üniversitesi,
Gaziantep / Türkiye
ORCID: [0000-0002-6240-8218](https://orcid.org/0000-0002-6240-8218)
E- Posta: busra.bilir@hku.edu.tr

Corresponding Author:
Büşra Bilir Çevik

Ekim 2025

Cilt:1

Sayı:2

DOI:

10.5281/zenodo.17488147

This study aims to examine the relationship between the resilience levels of families with low socioeconomic income and their levels of child recognition. The study was conducted with 150 families with low socioeconomic income who have children aged four to six. The "Family Resilience Scale" and the "Child Education Competence Scale" were used in the data collection process. The data obtained from the Child Education Competence Scale's Understanding the Child sub-dimension and the Family Resilience Scale were analyzed using the SPSS 22.0 program. According to the research findings, a significant relationship (positive and moderate) was found between the level of understanding of their children and the level of resilience among families with low socioeconomic status. It was determined that families with low socioeconomic status who had a high level of understanding of their children had a higher level of resilience. Conversely, it was concluded that families with low socioeconomic status and low levels of child recognition had lower levels of resilience. The study found that the resilience levels of families with low socioeconomic status varied depending on their level of child recognition.

Keywords: Family Resilience, Child Recognition, Early Childhood

Citation:

Erdoğan Y. E., Bal, K., Özbay A.,
& Bilir Çevik, B. (2025). 4-6 yaş
arası çocuğa sahip ailelerin
yılmazlık düzeyleri ile
çocuklarını tanıma düzeyleri
arasındaki ilişkinin incelenmesi.
Mentis, 1(2),105-112..

¹ Bu çalışma, 1919B012113600 başvuru numaralı TÜBİTAK 2209-A projesi kapsamında yürütülmüş olup, 4-6 yaş arası çocuğa sahip düşük sosyoekonomik gelirli ailelerin yılmazlık düzeylerinin çocuklarını tanıma düzeylerine etkisi başlıklı projenin bir çıktısı olarak yayınlanmıştır.

Giriş

Toplumun temel yapı taşı olan aile, çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Gönen ve Purutçuoğlu, 2009). Aile, bireyin fiziksel, duygusal ve sosyal gelişiminin temellerinin atıldığı etkileşim ortamlarından biridir. Aile ortamı, çocuğun erken yaşlarda edindiği deneyimlerin niteliğini belirlemekte ve yaşam boyu sürecek gelişimsel aşamaların temelini oluşturmaktadır (Günaydın ve Akaroğlu, 2022). Son yıllarda yapılan araştırmalar, ailenin çocuk gelişimi üzerindeki bu belirleyici etkisinin özellikle erken çocukluk döneminde daha belirgin olduğunu, aile içi etkileşim kalitesi ve duygusal destek düzeyinin çocukların öz-düzenleme ve sosyal beceri gelişimini doğrudan etkilediğini göstermektedir (Li vd., 2023). Özellikle düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin çocuk yetiştirme süreçleri, ailenin yılmazlık düzeyine ve çocuğunu tanıma düzeyine bağlı olarak önemli farklılıklar gösterebilmektedir. Yılmazlık, bireylerin veya ailelerin karşılaştıkları zorlukları aşma, kriz durumlarından güçlenerek çıkma yeteneği olarak tanımlanır (Masten ve Reed, 2002; Walsh, 2016). Yapılan çalışmalar aile yılmazlığını stres, yoksulluk ve ebeveyn ruhsal sağlığı arasındaki ilişkileri düzenleyen koruyucu bir mekanizma olarak da ele almakta; özellikle erken çocukluk döneminde çocuk gelişimini dolaylı biçimde desteklediği vurgulanmaktadır (Pan vd., 2025; Brajša-Žganec vd., 2024). Ailedeki yılmazlık düzeyi, yalnızca bireylerin değil, aile içindeki tüm bireylerin psikososyal gelişimini etkileyen kritik bir unsurdur (Gönen ve Purutçuoğlu, 2009). Yılmazlık, bireylerin ve ailelerin kriz durumlarında sergilediği dayanıklılığı ifade eder ve çocukların zor yaşam koşullarına uyum sağlayabilmelerinde önemli bir etkiye sahiptir (Walsh, 2016). Ayrıca He vd. (2022), çalışmalarında ebeveyn stresinin çocuk gelişimi üzerindeki olumsuz etkilerinin aile yılmazlığı yüksek olduğunda azaldığını ortaya koymuştur.

Çocuğu tanıma düzeyi, ailelerin çocuklarının güçlü ve zayıf yönlerini anlayarak onların gelişimine nasıl katkıda bulunabileceklerini belirleyen temel bir göstergedir (Bakırcıoğlu, 1997). Özellikle düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde, sınırlı kaynaklar ve yüksek stres seviyeleri bu iki faktör arasındaki ilişkiyi daha karmaşık hale getirebilir (Arı, 2005). Çocuğun yaşamında ilk eğitim ve rehberlik ailede başlamaktadır. Aileler, çocuklarının ihtiyaçlarını tespit ederek onların güçlü yönlerini ve gelişim alanlarını destekleyerek çocuklarına rehberlik etmekte ve onları tanımanın avantajlarını olumlu yönde kullanmaktadırlar (Bakırcıoğlu, 1997). Çocuğu tanıma düzeyi ailenin çocuğun ihtiyaçlarını fark edebilme, onun güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirme kapasitesi olarak tanımlanabilir. Ebeveynlerin çocuklarını tanıma düzeyleri, onların ihtiyaçlarını karşılayabilme ve sağlıklı bireyler yetiştirebilme kapasitelerini belirlemektedir (Taner, 2005). Ebeveynlerin çocuk gelişimi konusundaki bilgi düzeylerinin çocukların dil gelişimi, sosyal etkileşim ve uyum becerileriyle anlamlı biçimde ilişkili olduğunu da göstermektedir (Prime vd., 2023).

Çocukların gelişimsel süreçleri hem biyolojik hem de çevresel faktörlerden etkilenirken, ailenin bu süreçteki rolü daha da kritik hale gelmektedir. Ancak, düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde bu etkileşim, sınırlı kaynaklar ve çevresel stres faktörleri nedeniyle karmaşık bir hal alabilmektedir (Arı, 2005). Pujihasvuty vd., (2024), çalışmalarında ekonomik güçlüklerin ebeveyn-çocuk etkileşim kalitesini düşürdüğünü; ancak aile dayanıklılığı yüksek olduğunda bu etkinin anlamlı biçimde azaldığını belirtmiştir. Sosyoekonomik dezavantajların, çocukların sosyal ve duygusal gelişim süreçleri üzerinde belirgin etkileri olduğu bilinmektedir (Aydın, 2018). Ayrıca, düşük gelir düzeyine sahip ailelerde sosyal destek ağlarının güçlendirilmesinin, hem ebeveynin çocuğunu tanıma becerisini hem de aile yılmazlığını artırdığı belirlenmiştir (Schwarzer ve Knoll, 2007). Güncel literatür, aile yılmazlığının çocukların bilişsel gelişimi ve sosyal-duygusal iyi oluş düzeyleri üzerindeki koruyucu etkisini vurgulamaktadır. Ayrıca, aile içinde olumlu iletişim, duygusal farkındalık ve işbirliği gibi faktörlerin yılmazlığı güçlendirdiği ve ebeveynlerin çocuklarını tanıma becerilerini desteklediği belirtilmektedir (Rudnova vd., 2024).

Bu bağlamda araştırmanın amacı, düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, 4–6 yaş arası çocuğa sahip düşük sosyoekonomik düzeydeki ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik olarak korelasyonel desende yürütülmüştür. Korelasyonel araştırma modeli, değişkenler arasındaki mevcut ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bir araştırma desenidir (Büyüköztürk, 2016). Bu model, değişkenler arasında mevcut ilişkilerin herhangi bir müdahale yapılmadan ortaya konmasına olanak tanıdığı için tercih edilmiştir (Creswell ve Creswell, 2023). Bu bağlamda, araştırmada ailelerin çocuklarını tanıma düzeyi ile yılmazlık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada aile yılmazlığı bağımsız değişken, ebeveynin çocuğunu tanıma düzeyi ise bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Model, aile sistemleri yaklaşımı ve ekolojik kuram (Bronfenbrenner, 1994) temellerine dayanmaktadır. Bu kuramlar, bireyin gelişiminde aile içi etkileşimlerin ve çevresel faktörlerin bütüncül etkisine vurgu yaparak, araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişkinin kuramsal zeminini desteklemektedir.

Araştırmanın doğası gereği, herhangi bir değişken üzerinde kontrol veya müdahale yapılmamış; mevcut durum betimlenerek değişkenler arasındaki istatistiksel ilişkiler analiz edilmiştir. Verilerin analizinde korelasyon ve regresyon teknikleri kullanılarak, ilişki düzeyinin yönü ve gücü belirlenmiştir. Bu tür bir model, değişkenler arasındaki ilişkilerin keşfedilmesi ve gelecekteki deneysel araştırmalara temel oluşturması açısından değerli bir yöntemdir (Karasar, 2008). Ayrıca, bu istatistiksel teknikler aile yılmazlığı ve ebeveynlik davranışlarını konu alan çalışmalarda sıkça kullanılmakta ve ilişkisel çözümlenelerde güvenilir sonuçlar sağlamaktadır (Rudnova vd., 2024; Pan vd., 2025).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Gaziantep ili Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerinde yaşayan, 4–6 yaş aralığında çocuğa sahip toplam 150 aile oluşturmaktadır. Araştırmada, erişimi kolay katılımcılardan veri toplamak amacıyla kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar, düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde bulunan okul öncesi eğitim kurumları aracılığıyla belirlenmiştir. Okul yöneticileri aracılığıyla ailelere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak sağlanmıştır.

Araştırma grubunun belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır böylelikle örneklemin araştırmanın amacına uygun özellikleri taşıması esas alınmıştır. Bu doğrultuda, katılımcıların 4–6 yaş aralığında en az bir çocuğa sahip olmaları temel koşul olarak belirlenmiştir. Bu yaş aralığı, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin en hızlı ilerlediği, ebeveynlerin çocuklarını tanıma ve yönlendirme süreçlerinin en belirgin olduğu dönemdir (Bakırcıoğlu, 1997; Taner, 2005).

Araştırmanın odak noktası, düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu nedenle, katılımcıların aylık hane gelirlerinin asgari ücret düzeyinde veya bu düzeyin yaklaşık %20–30 üzerinde olması ölçüt olarak alınmıştır. Literatürde bu gelir aralığı “düşük sosyoekonomik düzey” kategorisinde değerlendirilmektedir (Aydın, 2018; Seban ve Perdecı, 2016). Gelirin tek başına sosyoekonomik düzeyin belirleyicisi olmadığı göz önünde bulundurularak, katılımcıların yaşadıkları bölgelerin sosyoekonomik özellikleri ve eğitim düzeyleri de dikkate alınmıştır.

Araştırma, Gaziantep ili Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerinde yürütülmüş; ancak bu ilçelerin tamamı yerine, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri ve yerel yönetimlerin sosyoekonomik göstergeleri dikkate alınarak belirlenen düşük gelir düzeyine sahip mahallelerde yaşayan aileler örnekleme dâhil edilmiştir. Bu bölgeler, ekonomik olarak dezavantajlı hanelerin yoğunlaştığı ve sosyoekonomik koşulların aile işlevlerini doğrudan etkilediği alanlardır.

Katılımcıların araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmeleri ve veri toplama araçlarını eksiksiz biçimde doldurmaları da örnekleme alınma koşulları arasında yer almıştır. Araştırma süreci boyunca

katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılmış, gizlilik ilkesi korunmuş ve etik kurallara tam uyum sağlanmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.

Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Değişken	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	132	88
	Erkek	18	12
Ebeveynin Yaşı	23-35 yaş	111	74
	36-49 yaş	39	26
Eğitim Durumu	Okuma-Yazma Bilmiyor	0	0
	İlkokul	62	41.3
	Ortaokul	47	31.3
	Lise	31	20.7
Çocuk Sayısı	Üniversite	10	6.7
	1-4	144	96
	5-7	6	4
Çocuk Sırası	1-3	125	83.3
	4-5	25	16.7

Araştırmaya katılan ailelerin demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların büyük bir kısmının 23-35 yaş aralığındaki ebeveynlerden oluştuğu görülmüştür. Ebeveynlerin eğitim durumu ise genellikle ilkokul ve ortaokul seviyesinde yoğunlaşmıştır. Katılımcıların %60'ından fazlası 1-4 çocuk sahibi olup, kalan %40'lık kesim ise 5-7 çocuk sahibidir. Çocukların cinsiyet dağılımı ise %88 kız ve %12 erkek'tir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Gaziantep ili Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerinde yaşayan 4-6 yaş arası çocuğa sahip, düşük gelirlili 150 aileden toplanmıştır. Veri toplama süreci başlamadan önce, etik kurallara uygun şekilde gerekli izinler alınmış ve katılımcıların gönüllü olarak araştırmaya katılmaları sağlanmıştır. Ailelere araştırmanın amacı açıklanmış ve elde edilen verilerin gizliliğinin korunacağı belirtilmiştir. Veriler ailelere okul öncesi eğitim kurumları aracılığıyla ulaştırılarak kağıt kalem ile toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeylerini ve çocuklarını tanıma düzeylerini ölçmek amacıyla Aile Yılmazlık Ölçeği ve Çocuk Eğitimi Yeterliği Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeklerin dışında Kişisel Bilgi Formu ile ailelerden demografik bilgiler alınmıştır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda ailelerin gelir düzeyi, eğitim seviyesi, çocuk sayısı ve yaş vb. bilgiler toplanmıştır.

Aile Yılmazlık Ölçeği ailelerin karşılaştıkları zorluklar karşısında dayanma, uyum sağlama ve güçlenme düzeylerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, ebeveynlerin aile içi yılmazlık tutumlarını, psikolojik dayanıklılıklarını ve başa çıkma becerilerini ölçmektedir. Kaner ve Bayraklı (2010) tarafından geliştirilen bu ölçek, beşli Likert tipi derecelendirme sistemiyle uygulanmakta olup, 37 madde içermektedir. Ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır: Mücadelecilik boyutunda 17 madde, Yaşama Bağlılık boyutunda 8 madde, Öz-Yetkinlik boyutunda 9 madde ve Kontrol boyutunda 3 madde yer almaktadır.

Çocuk Eğitimi Yeterliği Ölçeği, ailelerin çocuklarını tanıma, onların bireysel farklılıklarını fark etme ve gelişim süreçlerini destekleme konusundaki yeterliklerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, ebeveynlerin çocuklarına yönelik eğitimsel yaklaşımlarını, tutumlarını ve gelişimsel farkındalık düzeylerini ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek içerisinde yer alan “Çocuğu Tanıma” alt boyutu, ailelerin çocuklarının duygusal, sosyal, bilişsel ve fiziksel ihtiyaçlarını ne ölçüde fark edip anladıklarını değerlendirmeye yönelik maddeler içermektedir. Bu alt boyut, çocuğun bireysel özelliklerine uygun bir ebeveynlik yaklaşımının geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Taner (2005) tarafından geliştirilen bu ölçek, beşli Likert tipi derecelendirme sistemiyle uygulanmakta olup, 37 madde içermektedir. Ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Sorumluluk Kazandırma boyutunda 11 madde, İletişim-Etkileşim Kurma boyutunda 11 madde, Çocuğu Tanıma boyutunda 8 madde, Çocuğu Geliştirme boyutunda 4 madde, Çocuğu Yönlendirme boyutunda 3 madde yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada toplanan veriler, SPSS 22.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. İlk aşamada, katılımcıların demografik özellikleri, örneklemin genel yapısı hakkında bilgi vermek amacıyla frekans ve yüzde dağılımları kullanılmıştır. Bu adım, örneklemdaki ailelerin yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı gibi değişkenlerle ilgili temel verilerin ortaya konmasına olanak sağlamıştır. Araştırmanın temel amacı, ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek olduğu için, bu iki değişken arasındaki ilişkinin gücünü ve yönünü belirlemek için Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Pearson korelasyon katsayısı (r), iki değişken arasındaki doğrusal ilişkinin yönünü ve gücünü ortaya koymaktadır.

Bulgular

Araştırmada düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır (Tablo.2).

Tablo 2.

Ailelerin Yılmazlık ve Çocuğu Tanıma Düzeyleri Arasındaki Korelasyon (n=150)

Alt Ölçekler		AY	ÇT
Aile Yılmazlık	R	1	.596**
	P		0,000
Çocuğu Tanıma	R	.596**	1
	P		0,000

** Aralarındaki korelasyon .0 düzeyinde anlamlıdır.

Pearson Korelasyon Analizi sonucunda, ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = 0.596$, $p < .01$). Bu bulgu ile çocuğunu tanıma düzeyleri yüksek olan ailelerin yılmazlık düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma

Bu araştırmada, düşük sosyoekonomik gelir düzeyine sahip ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ailelerin yılmazlık düzeyleri ile çocuklarını tanıma düzeyleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, ailelerin karşılaştıkları zorluklara karşı gösterdikleri psikolojik dayanıklılığın, çocuklarını anlama,

ihtiyaçlarını fark etme ve onlara uygun şekilde yaklaşma becerileriyle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Ailelerin yılmazlık düzeyi arttıkça, çocuklarını tanıma düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. İnsanlar doğuştan getirdikleri özellikler ve çevresel koşullardan etkilenerek gelişimlerini sürdürür. Bu durum, bireyler arasındaki çeşitliliğin temel nedenidir. Ebeveynlerin, çocuklarının bu özelliklerini anlamaları ve onlara uygun şekilde yaklaşmaları, çocuklarının duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerini desteklemek açısından kritik bir öneme sahiptir (Masten ve Reed, 2002). Yapılan çalışmalar göstermektedir ki ebeveynlerin çocuklarını tanıma düzeylerinin, çocukların öz düzenleme, empati ve sosyal becerilerinin gelişiminde belirleyici bir rol oynamaktadır (Huang vd., 2025). Özellikle sosyoekonomik düzeyin, ailelerin çocuklarını tanıma düzeyleri üzerindeki etkisi literatürde de sıkça vurgulanmaktadır (Seban ve Perdeci, 2016).

Araştırma bulgusu, literatürde yer alan benzer çalışmalarla da tutarlıdır. Özellikle yılmazlık düzeyi yüksek bireylerin stresli yaşam olayları karşısında daha etkili baş etme stratejileri geliştirdikleri, aile içi iletişimde daha sağlıklı tutumlar sergiledikleri ve empatik yaklaşımlarının arttığı çeşitli çalışmalarda vurgulanmaktadır (Masten, 2001; Walsh, 2016). Bu bağlamda, yılmaz ebeveynlerin çocuklarının duygusal, sosyal ve bilişsel gelişim süreçlerine daha duyarlı olmaları ve çocuklarını daha yakından tanımaları beklenen bir durumdur. Özellikle düşük sosyoekonomik düzeydeki ailelerin karşı karşıya kaldığı ekonomik, sosyal ve psikolojik zorluklar, aile içi işleyiş üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Ancak, yılmazlık düzeyi yüksek ebeveynler bu zorluklara rağmen çocuklarıyla kurdukları ilişkide daha bilinçli ve yapıcı roller üstlenebilmektedir. Bu da çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının daha doğru bir şekilde fark edilmesini ve ebeveynlerin çocuklarını daha iyi tanımalarını sağlayabilir. Bulgular, yılmazlığın sadece bireysel bir baş etme kapasitesi olmadığını, aynı zamanda ebeveynlik becerilerini de olumlu yönde etkileyen önemli bir psikolojik kaynak olduğunu göstermektedir.

Bu sonuca dayanarak, özellikle dezavantajlı gruplarda ebeveynlere yönelik yılmazlık geliştirici programların, yalnızca bireysel iyi oluşu değil, aynı zamanda ebeveynlik yeterliliklerini ve çocukların gelişimini de destekleyebileceği söylenebilir. Bu tür müdahaleler, aile dinamiklerini güçlendirmenin yanı sıra çocukların duygusal ve sosyal gelişimleri üzerinde de dolaylı ama anlamlı katkılar sunabilir. Ancak, bu çalışmanın korelasyonel bir araştırma olması, neden-sonuç ilişkisi kurulmasını sınırlamaktadır. Ayrıca, yılmazlık ve çocukları tanıma düzeylerinin öz-bildirim ölçekleriyle ölçülmesi, katılımcıların yanıtlarında sosyal beğenirlik etkisi yaratmış olabilir. Gelecek araştırmalarda nitel yöntemlerin de kullanılması, elde edilen bulguların derinlemesine incelenmesine olanak sağlayabilir.

Sonuç

Sonuçlar, çocuklarını daha iyi tanıyan ailelerin yılmazlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu; buna karşın, çocuklarını tanıma düzeyi düşük olan ailelerin yılmazlık düzeylerinin de düşük olduğunu göstermiştir. Ailelerin yılmazlık düzeyi ile çocuklarını tanıma düzeyi arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Acknowledgements

The authors would like to thank all the families and children who participated in this study.

Funding Statement

No funding was received for the conduct of this study.

Ethical approval and informed consent statements

This study was conducted in accordance with the Declaration of Helsinki and was approved (E-97105791-050.01.01-2755). Informed parental consent was obtained from all participants. Informed consent for participation has been obtained in writing.

Data Availability Statement

The data are available upon reasonable request from the corresponding author due to privacy restrictions

Any other identifying information related to the authors and/or their institutions, funders, approval committees, etc, that might compromise anonymity.

The authors declare that there is no information that needs to be stated under this heading.

Community involvement statement

From the beginning of the research, the authors took an active role in every stage of the process, including the selection of research methods, the design of the study, the analysis and interpretation of the findings, as well as the evaluation of the draft manuscript. Following the pilot study, discussions were held on the appropriateness of the materials, clarity and accessibility of the instructions and a common conclusion was reached.

Kaynakça

- Arı, M. (2005). Türkiye’de erken çocukluk eğitimi ve kalitenin önemi. M. Sevinç (Ed.), *Gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* (p.31-35). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Aydın, A. (2018). *5-6 yaş okul öncesi eğitimi alan çocukların sosyal duygusal uyumu, anne-babaların evlilik doyumu ve aile yılmazlığı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bakırcıoğlu, R. (1997). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Brajša-Žganec, A., Džida, M., & Kućar, M. (2024). Family resilience and children’s subjective well-being: A two-wave study. *Children*, 11(4), 442. <https://doi.org/10.3390/children11040442>
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. *International encyclopedia of education*, 3(2), 37-43.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Gönen, T., & Puruçuoğlu, E. (2009). Aile bağlamında yılmazlık kavramı ve psikolojik dayanıklılık. *Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 45-60.
- Hassamancıoğlu, U., Akın, A., Yoldaş, C., & Şahin, S. (2020). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ailelerde, Aile İçi Roller Ve Çocuğu Tanıma Becerilerinin Aile Yılmazlığına Etkisinin İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 1176-1200. <https://doi.org/10.33417/tsh.714363>
- He, Y., Li, X. S., Zhao, J., & An, Y. (2022). Family resilience, media exposure, and children's mental health in China during COVID-19. *The Family Journal*, 30(4), 579-588. <https://doi.org/10.1177/10664807211061832>
- Huang, X., Zhang, X., Chen, Q. (2025). Associations between family functioning, psychological resilience, and emotional competence among primary and secondary school students in Chengdu, Sichuan Province: an exploratory study using structural equation modeling. *BMC Public Health* 25, 3278. <https://doi.org/10.1186/s12889-025-24539-6>
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kirmayer, L. J., Dandeneau, S., Marshall, E., Phillips, M. K., & Williamson, K. J. (2011). Rethinking resilience from indigenous perspectives. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 56(2), 84-91. <https://doi.org/10.1177/070674371105600205>

- Li, Q., Cao, Z. & Zhao, D. (2023). Home-based parental involvement and early adolescents' socio-emotional adjustment at Middle School in China: A longitudinal exploration of mediating mechanisms. *J Child Fam Stud* 32, 2153–2163. <https://doi.org/10.1007/s10826-023-02594-0>
- Masten, A. S., & Reed, M. J. (2002). Resilience in development. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (p.74-88). Oxford University Press.
- Pan, B., Gong, Y., Wang, Y. et al. The impact of maternal parenting stress on early childhood development: the mediating role of maternal depression and the moderating effect of family resilience. *BMC Psychol* 13, 277 (2025). <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02575-6>
- Prime, H., Andrews, K., Markwell, A. (2023). Positive Parenting and Early Childhood Cognition: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Clin Child Fam Psychol Rev* 26, 362–400. <https://doi.org/10.1007/s10567-022-00423-2>
- Pujihavuty, R., Nasution, S. L., Fajarningtiyas, D. N., Naibaho, M. M. P., Oktriyanto, Sari, D. P., ... & Devi, Y. P. (2024). Family economic resilience and early childhood parenting practices. *British Journal of Midwifery*, 32(1), 22-31. <https://doi.org/10.12968/bjom.2024.32.1.22>
- Rudnova, N. A., Kornienko, D. S., Gavrilova, M. N., & Shvedchikova, Y. S. (2024). Parental Beliefs as a Factor in the Cognitive and Socio-Emotional Development of the Child. *Вестник Московского университета. Серия 14. Психология*. 2024. Т. 47, № 2. С. 11–350 *Lomonosov psychology journal*. 2024. Vol. 47, No. 4. P. 11–350, 136.
- Seban, D., & Perdecı, B. (2016). Alt sosyoekonomik düzey bir ailede yetişen çocukların akademik başarıları ile yılmazlıkları arasındaki ilişki: Bir vaka incelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(3), 106-126.
- Schwarzer, R. and Knoll, N. (2007). Functional roles of social support within the stress and coping process: A theoretical and empirical overview. *International Journal of Psychology*, 42(4), 243–252. <https://doi.org/10.1080/00207590701396641>
- Taner, G. (2005). Bireyi tanıma tekniklerinin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Walsh, F. (2016). Family resilience: A developmental systems framework. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(1), 1-14. <https://doi.org/10.1080/17405629.2015.1010587>.